

NA POMOC ZPRACOVATELŮM VŠEVOJSKOVÝCH TAKTICKÝCH CVIČENÍ

V článku řeším některé otázky přípravy především divizních vševojskových taktických cvičení. Konkrétně jde o **obsah a metodiku zpracování** dvou důležitých dokumentů přípravy cvičení, a to **kalendářního plánu a plánu provedení cvičení**. Některé poznatky můžeme využít i v přípravě taktických cvičení vševojskových pluků.

Článek rozšiřuje a více konkretizuje patřičná ustanovení předpisu Všeob-P-33. Může sloužit jako metodická pomůcka především pro málo zkušené nebo začínající zpracovatele vševojskových taktických cvičení. Jsou v něm zobrazeny zkušenosti z oblasti zpracovatelské činnosti.

Podle ustanovení již zmíněného předpisu se každé cvičení připravuje podle **kalendářního plánu**. Tento dokument je natolik důležitý, že zasluhuje, aby každý zpracovatel věnoval jeho zpracování zvýšenou pozornost.

Forma tohoto dokumentu není podstatná a může být proto různá. Důležitý je jeho obsah, který má vliv na kvalitu přípravy i samotný průběh cvičení.

Zpracování kalendářního plánu řídí vedoucí zpracovatel vševojskového taktického cvičení (zpravidla je to příslušník operačního oddělení štábu svazu, při přípravě plukovního taktického cvičení příslušník operační skupiny štábu divize) za spolupráce určených zpracovatelů druhů vojsk a služeb.

Kalendářní plán, vzhledem k jeho důležitosti, by měl podepisovat nadřízený náčelník vedoucího zpracovatele cvičení a náčelník štábu, schválit by jej měl velitel, který bude cvičení řídit a který také vydává základní pokyny pro přípravu cvičení.

Kalendářní plán by měl obsahovat:

1. Úkoly nebo opatření, které je nutné splnit do zahájení cvičení.
2. Časové termíny plnění plánovaných úkolů nebo opatření (uvádí se měsíc, den, od — do).
3. Kdo bude plánované úkoly nebo opatření plnit (hlavní zpracovatel stanoveného úkolu).
4. Kdo bude na splnění úkolu spolupracovat.

5. Kdo bude splněné úkoly nebo opatření posuzovat před jejich schválením (týká se směrnic, plánu, dalších grafických a písemných dokumentů).

6. Kdo bude splněné úkoly nebo opatření schvalovat.

7. Záznam o splnění plánovaného úkolu nebo opatření.

8. Jiné potřebné a důležité údaje (uvádí se v poznámce dokumentu).

Možné uspořádání obsahu v kalendářním plánu viz **tab. 1**.

Z tabulky 1 je zřejmé, že v prvním pořadí musí zpracovatelé kalendářního plánu stanovit úkoly a opatření, které je nutné splnit v rámci přípravy cvičení.

Podle náplně a zaměření těchto úkolů (opatření) můžeme je rozdělit na:

— úkoly zahrnující zpracování veškerých písemných a grafických dokumentů pro přípravu a řízení cvičení,

— přípravu prostorů, v kterých bude cvičení probíhat,

— opatření, která zahrnují přípravu velitelů, štábů a vojsk cvičící divize na vlastní cvičení,

— opatření zaměřená na přípravu řídicích orgánů cvičení,

— další nezbytné úkoly a opatření organizačního charakteru.

Při podrobném a konkrétním rozpracování uvedených úkolů a opatření je nutné plně respektovat ustanovení předpisu Všeob-P-33 a splnit požadavky vydané velitelem, který bude cvičení řídit.

O jaká opatření zpravidla jde?

Písemné a grafické dokumenty pro přípravu a řízení cvičení:

— písemné pojetí cvičení s hrubým (předběžným) časovým plánem průběhu cvičení, popř. s grafickým zámyslem cvičení,

— organizační pokyny pro přípravu cvičení,

— plán provedení cvičení,

— písemný doklad plánu provedení cvičení,

— organizační pokyny pro cvičení,

— organizace skupiny řízení cvičení,

— dílčí plány zástupců velitele, náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb,

— náměty s přílohami,

— bojové rozkazy a nařízení,

— plán rozehry jaderných a chemických úderů nepřítele,

— rozehra ztrát živé síly a bojové techniky vlastních vojsk,

— plán rozehry situace stran v průběhu cvičení,

— plán řízení cvičení,

— plán přesunu cvičících vojsk do výchozích prostorů ke cvičení, v průběhu cvičení a do mírových posádek po ukončení cvičení (po železnici a osách) včetně rozpracování organizace a zabezpečení pořádkové služby a regulace,

— plán přemístování a rozmístování reálných míst velení cvičících v průběhu cvičení,

— plán reálného spojení,

— plán reálné činnosti vojsk a letectva ve VVP,

— plán imitace paleb, minových polí, zátarasů a manévru terčů a maket,

— plán přípravy řídicí skupiny cvičení,

Velitelství
 Čj.:
 Datum
 Schvaluji:
 Funkce
 Hodnost, titul, jméno, příjmení

Tabulka 1
 Stupeň utajení
 Výtisk číslo:
 Počet listů:

KALENDÁŘNÍ PLÁN
přípravy dvoustranného vševojskového taktického cvičení tankové divize ve dnech 21. 2.-31. 4. 1981

Poř. číslo	Plněný úkol – opatření	Záznam splnění úkolů	Plnění plánovaného úkolu – opatření (den, měsíc)	Úkol plní zpracovatel	Na plnění úkolů spolupracuje zpracovatel	Posuzuje	Schvaluje	Poznámka
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Zpracování a schválení pojetí cvičení		21.–23. 2. 26. 2. +	operačního oddělení (skup.)	zpravo- dajského oddělení	NŠ, NOO, ZN	velitel	+ schválení dokumentu
2	Zpracování a posouzení grafického zámyslu cvičení		24.–26. 2.			NŠ, NOO	velitel	Zpracovat na mapu měřítka 1:100 000 uhlem, přiložit k posouzení
3	Zpracování organizačních pokynů pro přípravu cvičení		27. 2.	operačního oddělení (skup.)	—	NOO	NŠ	

Podpis: NŠ
 NOO

- výkaz počtů cvičících a řídicí skupiny cvičení,
- plán mítinku cvičících vojsk na závěr cvičení,
- další písemné nebo grafické dokumenty podle nařízení hlavního řídicího cvičení.

Příprava prostorů, ve kterých bude cvičení probíhat, zahrnuje:

- rekognoskaci prostorů pro rozmístování míst velení cvičících,
- rekognoskaci prostorů předpokládané reálné činnosti cvičících vojsk v průběhu cvičení (výchozí prostory ke cvičení, prostory pro rozmístění pásové techniky, nakládací a vykládací stanice, vojenské výcvikové prostory a civilní prostory, kde je plánována cvičná bojová činnost),
- rekognoskaci os pro přesuny vojsk do výchozích prostorů ke cvičení, v průběhu cvičení a pro návrat do mírových posádek,
- rekognoskace míst, kde se předpokládá velitelská činnost v terénu při cvičení,
- přípravu prostorů reálné činnosti vojsk (praktická příprava imitace palebné a jiné činnosti, terčového manévru, poučení obsluhy a nácvik činnosti s ní).

K přípravě cvičících velitelů, štábů a vojsk na cvičení by měl kalendářní plán obsahovat jen ta opatření, která probíhají v období přípravy cvičení a je plánováno postihnout je kontrolou a pomocí štábem, který bude cvičení řídit. Více opatření bude plánováno při přípravě ukázkových cvičení nebo cvičení spojených s bojovou ostrou střelbou. V ostatních případech může plán obsahovat:

- štábní nácviky štábu cvičící divize,
- velitelsko-štábní cvičení na mapách cvičící divize,
- pořadovou prohlídku vojsk vyvážených na cvičení.

Z přípravy řídicích orgánů cvičení je nutné zpracovat do plánu teoretickou a praktickou přípravu v terénu.

Za nezbytné úkoly a opatření organizačního charakteru je nutné počítat a do plánu zapracovat:

- posouzení zámyslu cvičení zpracovaného uhlem,
- poučení všech zpracovatelů cvičení,
- zpracování a předložení požadavků na železniční převozy (vozovou potřebu, termíny přepravy, nakládací a vykládací stanice atd.),
- dohovy s orgány správ vojenských výcvikových prostorů, s civilními orgány územní správy a orgány Veřejné bezpečnosti o využití prostorů a komunikací,
- posouzení plánu provedení cvičení, návrh nadřízenému a schválení,
- tisk a rozmnožení písemných a grafických dokumentů k přípravě a řízení cvičení,
- kompletace dokumentů k řízení cvičení a jejich vydání příslušníkům řídicí skupiny, popř. další organizační opatření.

Jsou-li stanoveny všechny úkoly a opatření pro přípravu a řízení cvičení, je nutné reálně zplánovat jejich plnění určením časových termínů. Z nich je nutné nejprve zakotvit do plánu ty, které jsou již dříve pevně stanovené nařízením nebo směrnici. Jde zejména o termíny cvičení, schválení plánu provedení cvičení, předkládání požadavků na železniční převozy, využívání vodních toků, popř. další. S těmito je nutné skloubit dobu, stanovenou zpracovateli, na

plnění ostatních úkolů kalendářního plánu. V plánu počítáme i s určitou časovou rezervou na plnění neplánovaných úkolů, nebo opatření dodatečně nařízených velitelem, popř. na řešení vzniklého časového skluзу při plnění některých složitých úkolů nebo opatření. Jak je zřejmé z tabulky 1, určíme termíny na měsíc a den. Pro určení doby (počtu dní) na splnění jednotlivých úkolů není stanovena žádná norma. Vycházíme ze zkušeností nebo z vlastního uvážení. Bereme v úvahu i skutečnost, že se některé úkoly plní souběžně. Nejvíce času plánujeme na přípravu a zpracování plánu provedení cvičení.

Stanovením úkolů (opatření) a termínů jejich plnění je ve své podstatě zpracována hlavní část obsahu kalendářního plánu. V dalším je nutné doplnit zpracovatele úkolů a opatření a funkcionáře, kteří budou zpracovávat úkoly (opatření) posuzovat a schvalovat. U zpracovatelů zpravidla uvádíme oddělení, ke kterému patří, u ostatních funkce.

Kvalitu přípravy každého cvičení ovlivňuje **pravidelné a přesné** vyhodnocování plnění všech úkolů a opatření, uvedených v kalendářním plánu. Pravidelnost vyhodnocování znamená hodnotit splnění úkolu okamžitě po jeho realizaci a ne až později, dodatečně. Přesnost vyhodnocení spočívá v tom, že po splnění každého úkolu nebo opatření je nutné uvést v kalendářním plánu případnou změnu původně stanoveného termínu plnění a příčinu této změny. Takovýmto vyhodnocováním řešíme nejenom případné skluzy v přípravě cvičení, ale získáme i cenné závěry a podklady pro další zpracovatelskou činnost, zejména pro stanovení reálných termínů přípravy dalších cvičení.

Abý byl obsah kalendářního plánu úplný, je třeba uvést v tomto dokumentu ještě další nezbytné údaje, jako jsou měřítka použitých map na zpracování některých dokumentů a další údaje a organizační opatření, pro která není v plánu vymezeno zvlášť místo. Tyto další údaje uvádíme v poznámce.

Zpracování kalendářního plánu je velmi náročný úkol, který vyžaduje od zpracovatelů maximální pozornost, vysoké odbornosti a organizační schopnosti. Tyto mohou získat praxí a svědomitou prací.

Dalším důležitým dokumentem k přípravě a řízení cvičení je **Plán provedení cvičení**. Co tento dokument obsahuje je stanoveno předpisem Všeob-P-33. Zpracovává se v grafické formě na mapě. Vzhledem k požadovanému obsahu a přehlednosti dokumentu je účelné jej zpracovávat pro cvičení divize na mapu měřítka 1 : 100 000 a pluku 1 : 50 000.

Podle uvedeného předpisu Plán schvaluje nadřízený u divizního cvičení měsíc, u plukovního 3 týdny před jejich zahájením. Na základě praktických zkušeností a s ohledem na množství úkolů, které zahrnuje příprava cvičení (viz obsah Kalendářního plánu), je výhodnější po dohovoru s nadřízeným ukončit zpracování a schválení Plánu 6 týdnů u divizního cvičení a 4 týdny u plukovního cvičení před zahájením cvičení.

Abý nedocházelo ke změnám v jeho obsahu do zahájení cvičení a v jeho průběhu, musí jeho konečné dohotovení (zpracování čístopisu) a schválení předcházet splnění řady důležitých úkolů a opatření.

Jsou to zejména tyto:

- zpracování písemného pojetí a grafického zámyslu cvičení, jejich posouzení nadřízeným náčelníkem zpracovatele a velitelem a schválení. Grafický zámysl se zpracovává uhlem na mapě nebo ve formě schématu,

- vydání pokynů velitelem (řídícím cvičení) pro přípravu cvičení společně s uskutečněním předběžné rekognoskace a upřesněním úkolu v prostoru předpokládané reálné činnosti vojsk při cvičení,

— zpracování, schválení a doručení nařízení pro přípravu cvičení všem zpracovatelům cvičení,

— poučení zpracovatelů o přípravě cvičení a zpracování dokumentace a jejich seznámení se zámyslem cvičení,

— rekognoskace vedoucím zpracovatele cvičení k upřesnění činnosti velitelů, štábů a vojsk při cvičeních v předpokládaných prostorech s důrazem na prostory rozmístění velitelských stanovišť, prostory soustředění pluků a útvarů a vedení boje, osy přesunu vojsk, nakládací a vykládací stanice,

— dohovy zpracovatelů se správami VVP a civilními orgány, pořízení zápisů (smluv) o využití prostorů předpokládané činnosti vojsk při cvičení, včetně komunikací, po kterých se budou vojska přesunovat,

— kalkulace a propočty časového průběhu cvičení, počtů osob a bojové techniky vyváděných na cvičení, spotřeby motohodin, kilometrů, munice a imitačních prostředků, operační a taktické propočty, potřebné ke stanovení zámyslu stran s důrazem na poměry sil, vypočítání potřeby železničních přepravních prostředků pro přepravu techniky, zejména pásové,

— posouzení Plánu provedení cvičení nadřízeným štábem (pomoc před zpracováním čístopisu a jeho schválením).

Vlastní zpracování Plánu navazuje na splnění těchto úkolů a opatření. Závěry z nich jsou hlavní součástí obsahu plánu. Zpracovávají se ve formě tabulek nebo se vyjadřují graficky. Slouží rovněž jako podklady pro zpracování dalších dokumentů k přípravě a řízení cvičení.

Při formální úpravě Plánu je nutné respektovat trvale platná nařízení, vydaná v rámci svazů (svazků), která jsou zaměřena k zabezpečení jednotné úpravy dokumentů pro přípravu a řízení cvičení.

Obsahu Plánu a jeho grafické a formální úpravě je nutné věnovat maximální pozornost jak ze strany velitelů (řídících cvičení), tak i zpracovatelů, neboť je to **hlavní dokument** pro přípravu a řízení cvičení a obsahuje základní podklady pro ostatní dokumenty přípravy a řízení cvičení. Nemůžeme však podcenit ani skutečnost, že je to jediný dokument schvalovaný nadřízeným velitelem, který cvičení řídí. Obsah plánu, ale i jeho grafická a formální úprava jsou hlavním předmětem schvalovacího procesu.

Současná zpracovatelská praxe na všech stupních ukazuje, že zpracování kvalitního a reálného Plánu provedení cvičení je pro některé zpracovatele (i velitele) složitým úkolem. Příčiny složitosti mohou být různé. Někdy je to malá praxe a slabé teoretické znalosti některých zpracovatelů, v některých případech je to nesprávné pochopení a nepřesná aplikace ustanovení předpisu Všeob-P-33. Častou příčinou je velmi krátká doba, kterou mají zpracovatelé na přípravu cvičení a zejména na zpracování Plánu provedení cvičení.

Z těchto důvodů uvádím možné řešení formálního uspořádání a grafického vyjádření obsahu Plánu v souladu s ustanovením již zmíněného předpisu.

1. Nadpis umístíme 10—15 cm od horního okraje uprostřed dokumentu (soulepu map). Obsahuje:

- název dokumentu, který se píše větším a výraznějším hůlkovým písmem,
- druh cvičení, zda je to vševojskové taktické cvičení nebo odborné, zda bude probíhat společně s bojovou ostrou střelbou,
- zda jde o jednostranné nebo dvoustranné cvičení,
- označení svazku (útvaru), který cvičí,
- dobu cvičení.

Vzor nadpisu

PLÁN PROVEDENÍ

dvoustranného, vševojskového taktického cvičení 3. tankové divize
ve dnech 25.—29. 3. 1982

PLÁN PROVEDENÍ

jednostranného, vševojskového taktického cvičení 31. tankového pluku
s bojovou ostrou střelbou
ve dnech 23.—25. 7. 1982

2. Téma cvičení a učební cíle

Téma cvičení se zpravidla píše pod hlavním nadpisem dokumentu. V případě dvoustranného taktického cvičení je možné uvést v plánu i téma soupeře.

Důležitým požadavkem je, aby se obsah tématu, napsaného v Plánu, nelišil od obsahu tématu stanoveného RMNO na výcvikový rok (u plukovních cvičení rozkazem velitele svazku), zejména aby nedocházelo k záměně výrazů i pořadí slov, někdy i k vypuštění některého slova.

Učební cíle cvičení umístíme u levého okraje plánu. Stanovují se odděleně pro velitele a štáby a cvičící vojska. V tomto pořadí se také uvedou do plánu.

Při stanovení učebních cílů je nutné vycházet z:

- požadavků RMNO na výcvikový rok pro přípravu velitelů, štábů a vojsk v poli,
- nařízených opatření nadřízeného i velitele řídicího cvičení pro odstranění dříve zjištěných nedostatků v polním výcviku vojsk cvičící divize,
- operačního předurčení cvičícího svazku,
- obsahu tématu cvičení,
- plnění nepředvídaných úkolů při cvičení (např. zkušebních úkolů).

Učební cíle musí být formulovány konkrétně a srozumitelně, abychom mohli kontrolovat jejich plnění v průběhu cvičení.

3. Složení vojsk účastnících se cvičení

V Plánu provedení cvičení je nutné uvést všechny účastníky cvičení, kterými zpravidla jsou:

- cvičící divize s vojsky,
- útvary a jednotky s vojsky od nadřízeného stupně, vyváděné na cvičení jako posilové prostředky cvičící divize,
- letecké útvary plánované jako podpora cvičící divize nebo k imitaci protivníka,
- svazek (útvary) s vojsky cvičící jako soupeř,
- štáb, který cvičení řídí a útvary (jednotky) zabezpečující jeho činnost v průběhu cvičení.

K větší přehlednosti (zejména při návrhu Plánu řízení nadřízenému) je výhodné uvést v Plánu provedení cvičení ve formě tabulky přesný počet hlavních druhů bojové techniky vyvedené na cvičení (tanků, BVP, OT, děl a raketometů, protitankových zbraní, nákladních a speciálních automobilů, zatarasovacích a odtarasovacích prostředků, vrtulníků).

4. Normy spotřeby motohodin, kilometrů, munice a imitačních prostředků při cvičení se uvádějí v Plánu provedení cvičení formou tabulek.

Při stanovení těchto norem vycházíme z těchto zásad:

- normy spotřeby motohodin a kilometrů stanovíme předběžně v souladu s plánovanou činností cvičících při cvičení,
- spotřebu motohodin stanovíme zvlášť pro každý agregát (i jiný prostředek, jehož spotřeba se neuvádí v motohodinách) vyvezený na cvičení,
- spotřebu kilometrů počítáme zvlášť pro tanky, BVP, OT pásové a kolové a pro automobily,
- spotřebu kilometrů počítáme od výjezdu techniky z parku až po zaparkování techniky po návratu ze cvičení,
- spotřebu munice a imitačních prostředků plánujeme **přesně** podle stanovených norem.

Tyto údaje (propočty) zpracovávají příslušníci zpracovatelské skupiny ve spolupráci s dalšími odbornými příslušníky štábu, v jejichž kompetenci je řešení těchto odborných otázek.

Tabulky je výhodné umístit při pravém okraji Plánu.

5. Období cvičení, délka jejich trvání, učební úkoly a opatření velitele

A. Období cvičení

V závislosti na obsahu a rozsahu tématu cvičení dělí se každé cvičení na období. Název každého období tvoří část obsahu tématu. Pořadí jednotlivých období je dáno logickou návazností jednotlivých částí obsahu tématu. Vševojskové taktické cvičení se dělí zpravidla na 4 až 5 období, z nichž první, je-li to v tématu cvičení nebo samostatným úkolem cvičení, řeší otázky bojové pohotovosti a zaujetí výchozích prostorů ke cvičení a poslední obsahuje ukončení cvičení a návrat do mírových posádek.

B. Délka trvání období cvičení

Určuje se pro každé cvičení zvlášť tak, že se v Plánu uvede den a hodina jeho zahájení a ukončení. Čas zahájení každého následujícího období musí navazovat na dobu ukončení období předcházejícího.

Délka období se uvádí v astronomickém čase. V případě, že to záměr cvičení vyžaduje, uvádí se v závorce i čas operační. Celková doba každého období se stanoví přesným výpočtem, který je **součtem** jednotlivých časů potřebných ke splnění

- jednotlivých služebních úkolů daného období,
- opatření velitele v daném období,
- nepředvídaných úkolů (časová rezerva).

Při stanovení času ke splnění jednotlivých učebních úkolů vycházíme z platné metodiky práce v poli, velitelů a štábů cvičící divize a ze stanovených norem pro činnost vojsk v poli. Dobu na opatření velitele a časovou rezervu určí zpracovatel podle vlastního uvážení.

C. Učební úkoly a opatření velitele

Každé období cvičení obsahuje počet učebních úkolů, které budou plnit cvičící a řadu opatření realizovaných velitelem, který cvičení řídí.

Obsah jednotlivých učebních úkolů daného období musí ve svém souhrnu zabezpečovat splnění obsahu období stanoveného v názvu období. Obsah učebních úkolů všech období cvičení v souhrnu (a jejich splnění) musí zabezpečovat splnění tématu a učebních cílů cvičení.

Učební úkoly musí být konkrétní a obsah jednotlivých úkolů musí na sebe logicky navazovat.

Opatření velitele, plánovaná v rámci každého období, jsou součástí řízení cvičení a zahrnují především:

- kontrolní činnost,
- vyslechnutí návrhů cvičících,
- rozehru,
- doručování námětů, bojových nařízení a rozkazů cvičícím atd.

6. Operačně taktický zámysl cvičení

Vyjadřuje se graficky a tvoří hlavní část obsahu Plánu provedení cvičení.

Uvedu některé důležité zásady pro zpracování. Vše, co se týká cvičícího svazku (útvaru), je nutné graficky zvýraznit tak, aby bylo při pohledu na Plán zřejmé na první pohled (ostatní situaci je vhodné potlačit). Mimo obsahu, uvedeného v předpise, je nutné v plánu graficky vyjádřit hranice vojenských výcvikových prostorů, kde bude probíhat reálná činnost vojsk a zakreslit přesné prostory rozmístění míst velení cvičící divize. Ve výchozí situaci (výchozím prostoru) ke cvičení uvedeme i místa velení útvarů, prostor rozmístění řídicí skupiny v průběhu cvičení, vykládací a nakládací stanice v případě, že se zejména pásová technika přesunuje do prostoru reálné činnosti (VVP) a zpět do mírových posádek po železnici, prostory soustředění pásové techniky, osy přesunů cvičících vojsk v době, kdy bude cvičení probíhat mimo VVP, údaje o výškovém a přízemním větru, zejména předpokládá-li zámysl cvičení rozehru používání bojových otravných látek a vedení pozemních jaderných úderů.

Možné prostory rozehry činnosti stran ke stanoveným operačním (astronomickým) časům je nutné barevně nebo jinak graficky označit. V souvislosti s tím je nutné uvést v Plánu legendu.

Má-li být grafický zámysl přehledný, je nutné ve všech zakreslených situacích uvádět cvičné číslování cvičící divize (pluku), prvků operační sestavy nadřízeného svazu (svazku), sousedů cvičící divize (pluku) a rozehrávaného protivníka. Číslování pluků a útvarů (praporů a jednotek) cvičící divize (pluku) se uvádí jenom ve výchozí situaci nebo v případě, že se rozehraná situace ve zámyslu týká speciálního útvaru (jednotky), např. oddílu vojskových raket nebo taktického vzdušného výsadku.

7. Základní údaje o cvičení

Převážnou část těchto údajů můžeme rovněž uvést v tabulkách. Týká se to zejména šířky a hloubky bojového úkolu, rychlosti přesunu, tempa útoku i možných hustot sil a prostředků.

Plán provedení cvičení by neměl postrádat tabulky s přesnými poměry sil k základním situacím, které zámysl cvičení řeší. Stanovené poměry sil musí vždy odpovídat druhu bojové činnosti nebo řešené situaci, pro kterou byly zpracovány. Např. pro útočnou činnost poměr sil 1:2 až 1:3 ve prospěch útočící strany, pro střetný boj 1:1 atd.

Při stanovení doby veliteliům (štábům) cvičících vojsk na organizování bojové činnosti vycházíme z platné metodiky práce v poli cvičících.